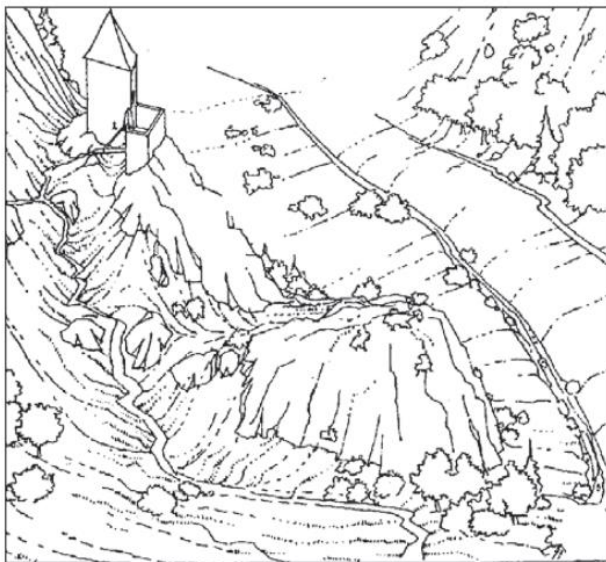

PONEDELJEK, 11. 5. 2020

DRU	Življenje na srednjeveških gradovih
SLJ	Vrste pridevnikov
ŠPO	Spretnosti z žogo
MAT	Pisno deljenje z enomestnim številom
TJA	Preizkus znanja
RU	Varno na spletu

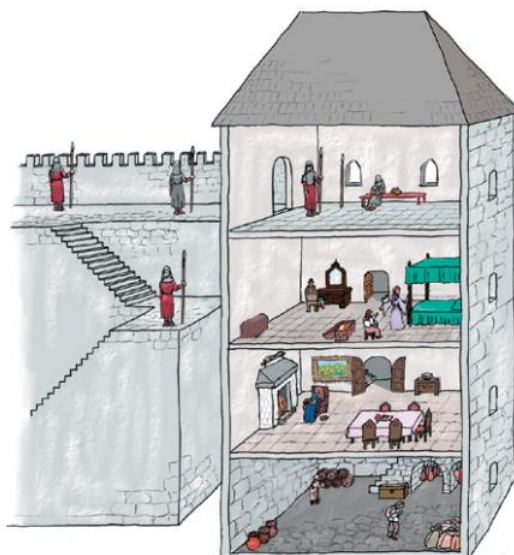
DRU: Življenje na srednjeveških gradovih

Srednjeveški gradovi so bili zgrajeni na vzpetinah, pogosto na strmih skalah, tako da so bili težko dostopni. Bili so trdno zgrajeni, da bi lahko varovali stanovalce gradu in okoliške prebivalce ter ščitili trgovske poti pred napadi sovražnikov. O mnogih gradovih so nastale pripovedke, o nekaterih pa tudi ljudske pesmi, kot je Pegam in Lambergar. Grad Kamen pri Begunjah so gradili postopoma. Najprej je bil zgrajen samo zgornji stolp, nato so prizidali še druge dele. Bil je dobro utrjen. Imel je dvizni most in tri metre globok notranji jarek.

Grad Kamen v 12. in v 16. stoletju

V srednjem veku so plemiči živeli na viteški način. Za viteze je bilo značilno, da so znali dobro ravnati z orožjem. Plemiške sinove so že od rane mladosti vzgajali za viteze. S sedmim letom je moral iti plemiški deček na kak tuj grad, kjer je bil paž. Skupaj z drugimi paži se je moral učiti pisati, brati, plesati, igrati na inštrument in se vljudno obnašati. Ko je dopolnil 14 let, je tak paž postal oproda. Učil se je mečevati, jahati, hoditi na lov, plavati in podobno. Ko je z 21. letom postal vitez, je moral hoditi na vojne in se udeleževati viteških turnirjev. Take vzgoje so bili deležni le plemiški otroci.

Bivalni prostori
v grajskem stolpu

Grajske gospe so nadzorovale vzgojo otrok in se kratkočasile z igrami ali ročnim delom.

Življenje na srednjeveških gradovih ni bilo preveč prijetno, še zlasti pozimi. V gradovih je bilo hladno in temačno. Svetili so si z baklami in lojenkami. Kopalnic niso poznali in celo stranišča so bila redka.

Medtem ko so mladi vitezi prebili veliko časa v bližnjih in daljnih deželah, so grajske gospodične in gospe ostajale doma, vodile gospodarske posle, vezle, jahale, se udeleževale lova, plesov, celo igrale šah, znale so tudi peti in igrati na različna glasbila.

Gradovi v srednjem veku so bili zgrajeni na dobro utrjenem kraju, da so lahko kljubovali napadom sovražnikov. Bodoče viteze so vzgajali na drugih gradovih. Najprej so bili paži, nato oprode. Šele z 21. letom so postali vitezi. Odtlej so hodili na vojne ali na viteške turnirje. Gospe in gospodične so ostajale doma, vodile gospodarske posle, nadzorovale vzgojo otrok, vezle, jahale, se udeleževale plesov, pele ali igrale na glasbila.

Pod zapis lahko narišete viteze na konjih, viteški turnir ali grajske gospodične pri opravilih.

SLJ: Vrste pridevnikov

Ponovimo:

Vsakemu samostalniku lahko **dodamo (pridenemo) besedo**, ki nam pove, kakšen je nekdo/nekaj ali čigav je ali katere vrste je. Tem besedam pravimo **PRIDEVNIKI**.

Primer:

smučič

Kakšne so? Rumene, dolge, široke, lahke ...

Čigave so? Petrove.

Katere vrste so? Skakalne, nordijske.

Pregled DN:

Kaj si izvedel o slonu? Da je žival.

Izhodiščno poved dopolni z dvema smiselni besedama, in sicer izberi med *največja, najmanjša, sladkovodna, kopenska, morska, najpočasnejša, najhitrejša*.

Slon je največja kopenska žival.

Kaj izvemo o slonu iz te tvoje povedi? Da je največja kopenska žival.

Iz katere povedi si izvedel več podatkov o slonu?

a) Iz tiste, ki je bila že napisana v delovnem zvezku.

b) Iz te, ki sem jo napisal sam.

Na črti napiši tisti besedi, ki si ju vstavil.

največja

kopenska

Kakšna?

Katere vrste?

Kaj si izvedel o slonu iz te povedi? Da ima trobec.

Prepiši samostalnik, s katerim je poimenovan del slona. trobec

Prepiši še besedo, ki stoji pred njim. dolg

Kaj se z njo poimenuje?

- a) Koliko je trobecv.
- b) Kaj je trobec.
- c) Katere vrste je trobec.
- č) Kakšen je trobec.

Vprašaj se po podčrtanih besedah – izbiraj med vprašalnicami *čigav, kakšen, katere vrste*. Napiši vsa tri vprašanja in odgovore nanje.

Kakšen? Prijazen.

Katere vrste? Lovski.

Čigav? Juretov.

Preberi nepopolno besedilo in ga dopolni.

Besede, po katerih sprašujemo z besedami kakšen, kateri (oz. katere vrste) in čigav, pridevamo k samostalnikom (npr. prijazen/lovski/Juretov pes). Zato jih imenujemo pridevniki.

Obraznava nove snovi

Pridevnike glede na vprašalnice tudi poimenujemo.

Tistim, po katerih se vprašamo **Kakšen?**, pravimo **LASTNOSTNI PRIDEVNIKI**, saj nam povedo, kakšno lastnost ima predmet, živo bitje, pojem (črn, velik, lep, dolg, ploščat, hiter, prijazen, poln, dišeč ...).

Tistim, po katerih se vprašamo **Kateri? oz. Katere vrste?**, pravimo **VRSTNI PRIDEVNIKI**, saj nam povedo, katere vrste je predmet, živo bitje, pojem (plavalni, kolesarski, koruzni, gozdni, dirkalni, potniški, osnovna šola ...).

Tistim, po katerih se vprašamo **Čigav?**, pravimo **SVOJILNI PRIDEVNIKI**, saj nam povedo, čigav/od koga je predmet, živo bitje, pojem (moj, tetin, njegov, Prešernov, pasji, čebelji, naš, Majin ...).

Najtežje je določiti vrstne pridevnike, saj jih pogosto napačno uvrščamo med lastnostne. Če se boste učili skupaj s starši, vam bodo povedali, da so se učili o kakovostnih pridevnikih. Tudi vi se učite o njih, le da jim sedaj pravimo lastnostni.

Naučeno ponovite ob reševanju nalog v DZ, str. 51, 52; naloge 5-8.

V šolske zvezke napišite naslov **Pridevniki**. Pod naslov prepisite nalogo 8 ali mojo razlago.

ŠPO:

Pozdravljeni !

Tokrat malo drugače!

Naredimo eno malo tekmovanje v spretnosti z različnimi žogami. Delaš po izbiri, oziroma za kar imaš možnosti.

- Odbijanje odbojkarske žoge ob steno (kolikokrat zaporedoma odbiješ).
- Odbijanje žoge ob steno z nogo z 1m oddaljenosti (kolikokrat zapored odbiješ).
- Odbijanje z badminton loparjem (spodnji odboj - kolikokrat - dokler na pade).
- Meti žoge ob steno z eno roko, lovljenje z obema (rokomet) - oddaljenost od stene 2 m. Koliko podaj narediš?
- Če ima kdo možnost: meti na koš - 10 zaporednih poskusov - oddaljenost 3 m
Koliko zadetkov?

Naredite razgibanje in še kakšno krepilno vajo po izbiri!

Lep pozdrav !
učitelj Gorazd

MAT: Pisno deljenje z enomestnim številom

Najprej boste ponovili deljenje z enomestnim številom, ki ste ga spoznali že lani. Oglejte si ustno razlago učitelja matematike iz ene izmed slovenskih šol.

Pisno deljenje brez ostanka

<https://www.youtube.com/watch?v=dO20Z35bgs4>

Pisno deljenje z ostankom

<https://www.youtube.com/watch?v=l2uo6AFXC9c>

Poslušano utrdite z reševanjem nalog 1 in 2 v DZ MAT, str. 37.

Dobro razumevanje postopka pisnega deljenja in znanje poštevance je nujno za reševanje računov deljenja z dvomestnim številom.

TJA: Preizkus znanja

Dragi učenci!

Danes boste pisali PISNI PREIZKUS ZNANJA. Preden se lotite testa, pa si **OBVEZNO** pozorno preberite naslednja navodila:

1. Takoj na začetku morate **obvezno napisati svoj elektronski naslov oziroma e-naslov vaših staršev** ter **ime in priimek**.

2. Pišite slovnično pravilno. Za vejicami delajte presledke, pred vejicami seveda ne. Med besedami delajte samo enojne presledke.

3. Časa imate dovolj, zato si za naloge vzemite dovolj časa. **POZORNO PREBERITE NAVODILA** in jih upoštevajte!

4. Ko končate, pritisnite POŠLJI /SUBMIT. Ko pošljete rešeni morate dobiti povratni odgovor, da je bil vaš odgovor kar pomeni, da sem test prejela. Če niste prejeli nobenega mi pišite, da se prepričate, če je test prispel.

test,
zabeležen,
obvestila,

5. Rešena preverjanja pričakujem do **20. ure istega dne**. Če imate kakršnekoli tehnične težave, mi sporočite.

6. Tokrat na elektronski naslov ne boste avtomatsko dobili števila točk. Rezultate testa vam pošljem v roku enega tedna.

7. Bodite **pošteni do sebe** in preverjanje znanje rešite **samostojno** ter **brez uporabe pripomočkov in drugih ljudi** (učbenik, zvezek). Če bo med prejšnjimi ocenami in to oceno velik razpon in bom sumila, da testa niste rešili sami, vas lahko ustno vprašam in se prepričam v vaše znanje.

Veliko uspeha vam želim!

Povezava do testa: <https://forms.gle/8B7ghbGkJZpaiK5q6>

RU: Varno na spletu

Spletne strani so zlasti v tem času zelo pomembne. Preko njih se izobražujemo, se družimo s prijatelji in sorodniki, nakupujemo, beremo novice ...

Da bo uporaba spleta varna in nas ne bo preveč zasvojila, je dobro poznati nekatere pasti in pravila. Z njimi nas seznanjajo tudi poučne risanke in prispevki, ki so jih pripravili v Centru za varnejši internet. Oglejte si jih.

Risanke: <https://safe.si/video/risanke-ovcesk>

Prispevki: <https://safe.si/nasveti>

Turška nadloga

Gašperju so vprašanja kar vrela iz ust in Francelj je nanje z veseljem odgovarjal. Tako sta od utrjenega mestnega obzidja kmalu prišla tudi do pogovora o Turkih. "Ali so Turki kdaj zavzeli Novo mesto?" je bilo prvo, kar je Gašperja v zvezi z njimi zanimalo, čeprav mu je Francelj že prej povedal, da je njihovo obzidje nepremagljivo. Upal je, da bo izvedel kakšno zgodbo o njihovih napadih na mesto. "Nikoli!" je zatrdil Francelj in nadaljeval: "Prvič so Turki oblegali mesto daljnega leta 1429, pod vodstvom Alija paše. Takrat je kranjski deželni glavar zbral vse viteze Kranjske in njihovo vojsko ter se z njimi napotil proti Novemu mestu. Čeprav jih je bilo veliko manj kot Turkov, so se junaško borili in jih tudi pregnali. Več kot trideset let se Turki niso vrnili na Dolenjsko. Kasneje so mesto še nekajkrat oblegali, a se je s trdnim obzidjem in junaško obrambo meščanov vedno uspelo obraniti."

Sedaj si je Gašper prav živo predstavljal, kako Turki zaman ždijo pred mestnim obzidjem in svoje pohlepne obraze obračajo proti mestu. Njihove sablje so klavrno obešene za pasovi in njihovi konji nejevoljno hrzajo. Za mestnim obzidjem pa pogumni meščani do zob oboroženi čakajo, ali se bodo Turki le odločili za napad ali ne.

"S kakšnim orožjem so se meščani branili pred Turki?" je glasno vprašal Gašper in oči so se mu iskrile. S svojimi prijatelji se je tudi sam rad igral vojno in takrat so si iz palic izdelali najrazličnejše orožje.

“Meščani, razporejeni po obzidju, so se branili s samostreli in puščicami. Pripravljeno pa so imeli tudi vrelo olje in smolo ter večje kamne, s katerimi so poskušali zadeti Turke, če so se nevarno približali obzidju. Običajno so pridirjali pred severni del mesta, k Ljubljanskim vratom. Bili so na iskrih konjih. Pri sebi so imeli le zakrivljene sablje, handžarje, in sulice. Če jim ni uspelo preplezati obzidja, se je mesto obranilo. Pogosto pa Turki niti niso izgubljali časa z obleganji dobro utrjenih mest ali gradov.”

“In Turki resnično nikoli niso uspeli presenetiti meščanov?” se je še naprej čudil Gašper.

“Poizkušali so, saj so slutili, da je v mestu marsikaj, kar bi jih zanimalo, a jim ni uspelo. Zaradi pogostih turških prihodov na Kranjsko so se ljudje v obrambi proti njim sami povezali. Organizirali so službo oglednikov in glasnikov, ki so oznanjali vest o pretečem napadu. Po prejetju obvestila so ljudje v kraju, kamor je vest prispela, trikrat ustrelili z možnarji in zažgali grmade na dogovorjenih hribih ter tako obvestili ljudi v drugem kraju o grozeči turški nevarnosti. Tudi mi smo imeli zraven Kapiteljske cerkve prostor, na katerem je bila ves čas pripravljena grmada za vžig,” je navdušeno razlagal Francelj.

Gašperja je pripovedovanje čisto prevzelo. Pomislil je na uboge kmete, ki so ostali zunaj mestnega obzidja, in Franceljna povprašal tudi o njih.

“Kmetje so bili v zelo težkem položaju. Ker Turki niso uspeli zavzeti mesta, so se kruto znesli nad vasmi v okolici. Izropali so jih in požgali, prebivalce pa pobili na najbolj okruten način. Nekaj pa so jih odpeljali s seboj. Dečke so potem v svoji domovini vzgajali za janičarje, vojake. Deklice pa so namenili za žene Turkom in jih namestili v zaprte prostore za ženske, imenovane haremi,” je trpko razlagal Francelj. Na koncu je kimajoč z glavo še dodal: “Dobro, da so ti kruti časi minili. Pa že raje preživim zadnje dni v *špitalu*, kakor da pridem v roke Turkom.”